

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglaševanje plača: pett vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znakmo.

Telefon številka 118.

Kaj hočemo?

Trst, 12. junija 1912.

Težka je naloga, ki se je lotila slovenska narodna socialna mladina! Dolga in trnjeva je pot, vodeča k našemu cilju. Troje grdihi pošasti pričakuje na obeh straneh te poti željno žrtve: kapitalizem e comp., militarizem in klerikalizem. Človeku zastane korak in strahoma strmi: »Ali je mogoče — ali ne živimo v dvajsetem veku po rojstvu Kristovem?« Nasproti ti štrle jeklene, lačne oči treh najostudnejših bazilikov pod solncem božjim, svetle, lačne oči, kakor šleski okrvavljeni cekinov, kakor rezek lesk bodal, kakor krvav plamen grmade, na kateri umira mučenik za svoje prepričanje...

Težak bo naš boj, ali slovenska narodna socialna mladina naj se zaveda, da edino preko glav teh pošasti vodi pot k cilju, slovenska narodna socialna mladina naj ima vedno pred očmi resnico, da mladina, ki hoče, tudi more! — Naša naloga je, da se z vso svojo mladostno silo, z vsem svojim ognjenim pogumom zakadimo v te pošasti ter jih skušamo zmleti v prah. Kaj nas je malo?

Nepregledna vrsta nas je! Tisoči jasnih, vedrih čel, tisoči k solncu hlepečih src in oči! Saj smo bili samo zaslepljeni in nismo videli, kako je sovražnik majhen in umazan, ves umazan od naših žuljev, naše krvi. Toda oči se nam polagoma odpirajo: kapitalizem obstoji v tem, da eden dela, drugi je; kapitalizem je prokletstvo človeštva, kapitalizem je najgrši madež na obleki človeškega socialnega reda, kapitalizem je povzročitelj vse človeške bede in revščine. To smo spoznali.

Militarizem? Militarizem obstoji v tem, da tisti, ki dela, z bodalom in svincom v roki brani tistega, ki je, to je, brani ga proti samemu sebi. — Militarizem je najvsejši hlapec kapitalizma. Kdo nam more na enem samem slučaju svetovne zgodovine dokazati, da je ljudstvo, ki se je dalo v brezštevilnih vojnah klati in moriti, imelo od teh vojn le trohico koristi? Kaj se! Klati se je dalo v zabavo in v obrambo svojih izkoriščevalcev proti samemu sebi.

Klerikalizem? Klerikalizem je drugi, in sicer najboljše plačani hlapec kapitalizma. Klerikalizem ima hvaležno nalogo, ljudstvu vtepati v glavo, da je bil greh, ki ga je bil baje prvi človek storil s tem, da je jedel prepovedan sad, edini povod, da je bil človeški rod vržen iz paradiza — da ni torej ugrabil človeštvo paradiza na zemlji kapitalizem — oni kapitalizem, ki je sedaj v tem paradizu neomejeni gospod? Dalje, da je neskončno usmiljeni in pravični bog vsem iz paradiza izgnanim, ako se potrudijo, da s svojim znojem, s svojo krvjo vzdružujejo kapitalistični paradiz na zemlji, nekoč po smrti, tam neke na drugem svetu pripravil mnogo boljši, sijajnejši in večni paradiz...?

Vsi ti trije pojavi v socialnem življenju človeštva so protinarodni, ne mednarodni!

Vidi se to lahko vedno in povsod. Če se človeku iztrga iz srca ljubezen in ponos do narodnega in krvnega pokolenja, iztrga se mu obenem tudi ponos na njegovo človeško dostojanstvo — ubije se ga duševno. Kajti narodnost ne obstoji le v skupnosti jezika ter raznih teženj in stremeljenj na polju splošnega kulturnega razvoja, marveč posamezne člane enega in istega naroda spaja med seboj neka tajinstvena etična vez, ki oplemenjuje ter vsvarja v človeku tisto, ki ga takorekoč razlikuje od zveri — Če se torej v človeku ubije narodnost, se ubije v njem

pravi človek in ne ostane drugaz kakor pokoren, avtomatičen stroj, kakoršnega si ga ravno žele kapitalistični troli v svetovnem čebelnjaku!

Zato se mi hočemo boriti za narodne pravice posameznika, boriti, ker smo trdno uverjeni, da ni tudi ta borba nič drugaz, kakor borba za zboljšanje socialnega življenja naroda in s tem človeštva, borba proti trem najpohlepnejšim parazitom na organizmu človeškega rodu, proti kapitalizmu e comp., militarizmu in klerikalizmu.

Narodni problem nam je socialni problem par excellence —!

No, če nimamo poleg tega pred očmi še žalostno dejstvo, da je naš narod skozi in skozi siromašen in proletarski, mislim, da ga ne bo mladega in mislečega človeka med nami, ki bi se ne pridružil plemenitemu boju slovenske narodne socialne mladine, boju za narodno in socialno povzdigo slovenskega naroda v najširšem obsegu te besede.

POLITIŠKA KRONIKA.

Parlamentarno. V proračunskem odseku je najprej poslanec Pacher konstatiral srečen izhod iz nevarne krize ter politične situacije in govoril nadalje o razmerah in zahtevah čeških Nemcev, nato je predsednik zaključil sejo, kar je izzvalo močen odpor med socialnimi demokrati, ki so zahtevali paralelnih sej brambena in proračunskega odseka, kakor je bilo prvotno določeno. Nazadnje so se dali umiriti. Brambni odsek pa je sprejel nespremenjene §§ 41 do 88 brambne predloge ter odklonil vse izpreminjavalne in dodatne predloge. S tem je končana debata o brambni predlogi, v prihodnji seji bo odsek razpravljal še o resolucijah k brambni reformi in predlogu o reformi deželne brambe, nakar pride celotna predloga pred plenum.

Ogrska magnatska zbornica je sprejela brambno reformo z veliko večino. Grof Dessewffy je predlagal v imenu opozicije, da naj magnatska zbornica predlogo vrne poslanski, a njegov predlog je bil odklonjen. Nato je zbornica sprejela celotno predlogo. Tako je v ogrskih postavodajnih korporacijah sklenjen zakon potom nasilja in nezakonitosti! Niti ogrska, pa tudi avstrijska vlada se sedaj ne bodete ženirali, dati ta zakon najvišji sankciji.

Volitve za ameriško predsedništvo se razvijajo v znamenju najhujših političnih strasti. Ob kandidata, ki prideta vpoštev (Taft in Roosevelt), imata skoro enako število glasov. Zato se je v zmernejših krogih republikanske stranke, kateri pripadajo oba kandidata, pojavila misel, da se treba izogniti medsebojnemu boju in postaviti kompromisnega kandidata. Vendar posamezni skupini stranke s tem nista zadovoljni in vztrajata vsaka na svoji kandidaturi. Vsled tega se bo boj bojeval do skrajnosti. Popolnoma nemogoče pa je presoditi, kateri obeh kandidatov bo ostal zmagovalac.

Francoska zunanja politika. V zadnji seji francoske poslanske zbornice je podal minister zunanjih zadev Poincaré svoj politični ekspozé o francoski zunanji politiki. Omenjal je med drugimi trenutna nesoglasja med Italijo in Francijo radi znanih konfliktov povodom konfiskacije nekaterih francoskih trgovskih krogov, a obenem povdarjal, da so se ta nesoglasja hitro odstranila in nastopile najboljše razmere med obema državama. Tudi maroško vprašanje je deloma rešeno, le s Španijo treba še končnega dogovora, kar se pa zgodi v najkrajšem času.

Razmerja z Nemčijo govornik ni dosti omenjal, rekel je, da je francoska politika kakor nemška prožeta z najboljšo voljo. Zveza z Rusijo je najboljša, ter tvori temelj francoske zunanje politike, kar pomenja zagotovilo svetovnega miru; odnosi z Anglijo postajajo vedno bolj jasni in odkritosrečni. Končal je z opombo, da je Francija tekom zadnjih let s svojo politiko, zvezami in ententami dosegla v evropskem koncertu mesto, ki ji gre po nje položaju. Zbornica je vzela ta ekspozé na znanje ter dovolila in odobrila proračun zunanega ministrstva.

DNEVNI PREGLED.

Zavoženo deželno gospodarstvo. Razkritja o zavoženem in falitem deželnem gospodarstvu, ki sta jih obelodanila Mandelj in pl. Šuklje, so za klerikalno stranko hud, bržkone usoden udarec. To je tako hud poper za brunne duše, ki se zbirajo okoli »Slovenca«, da iz same jeze kar tulijo ter bruhajo ogenj in žveplo na vse, ki odobrujejo Mandeljevo in pl. Šukljeja razkritja. Ker je tudi učitelstvo prepričano, da naš deželni finančni minister slabo gospodari z denarjem davkoplačevalcev, zato udriha sobotni »Slovenec« kar s kolom po učitelstvu, po učiteljski organizaciji in učiteljskih gospodarskih podjetjih ter kliče vlado na pomoč, da bi »odpravila škandal«. Hinafci, kaj vam mar učiteljska organizacija? Kdo vas je v to pooblastil? Skrbite za-se in spravite v red deželne finance, ki ste jih zavozili z vašimi koritarji in lehkomišelnimi strankarskimi špekulacijami! Računi učiteljskih podjetij so v redu. O tem se je pričela tudi vlada, ker ste jo opetovano hujskali zoper učitelstvo. Učitelstvo polaga javne račune, ne pa tako vi! Povejte nam, kje so računi o potresnem skladu, o »Slovenski Straži«, o »Katoliškem skladu« itd.? Slabo vest imate, zato se bojite luči in »Dneva«. Kaj mislite, da bo učitelstvo brez orožja gledalo in trpelo vaše napade, obrekovanja, denunciacije in laži? »Dan« se je porodil edinole vsled vaših napadov na učitelstvo, zato bo pa brez pardona še večkrat posvetil v vašo temna zakotja.

Kaj je z učiteljskim draginskiim dokladami? Že ob novem letu je sklenil deželni zbor, da dobi učitelstvo od 1. januarja dalje draginske doklade, a o teh dokladah še danes ni ne duha ne sluha. Pravijo, da je temu krivo slabo deželno gospodarstvo! Deželno vlado opozarjamo, da »odpravi škandal« in poskrbi za red pri deželnih blagajnah.

»Slovenec« bruha. Aškercev veličastni spreved k zadnjemu počitku grize in peče brunne »Slovenčeve« urednike; zato tresejo glave, sikajo na vse strani kakor gad ter denuncirajo nellube jim osebe navzgor in navzdol. Pa ne samo to; tudi zavijajo in lažejo, da se poštemu človeku gnusi in studi do njihovo početje. Kako grdo in hinavsko so zavili našo notico o križih, ki so jih naložili Aškercu v deželni bolnici. Le prepričani bodite gospodje, da vi s tako pisavo »križu« in naukom naše vere mnogo več škodujete, kakor pa pisava našega lista. »Po farjih vera gor, po farjih vera dol!« pravi ljudski glas.

»Slovenec« in Šuklje. Šele včeraj je prišlo uredništvo »Slovenca« k zavesti, ker je moralo zavžiti precej grenko pilulo v obliki Šukljeteve brošure. Ali prebavili te brošure še niso, pač pa so dvignili ono staro orožje, ter se spravili na Šukljeta tako, kakor prej na Mandelja. Šuklje, ki je bil tudi kot deželni glavar penzionirani

Naša slika predstavlja, kako sta Šuklje in Mandelj potipala kranjskega finančnega ministra.

dvorni svetnik, je »Slovenec« sedaj šele stari penzionist, Šuklje je postal oberkvaražugon, ker ni zadovoljen z Lampetovim gospodarstvom, Šuklje je naroden izdajalec, ker je dal svojo brošuro tiskati v nemški tiskarni, Šuklje ne more biti sedaj več član klerikalne stranke, ker je povedal par trpkih resnic na račun bankrotnega deželnega gospodarstva, Šuklje je črn nehvaležnež, ker pada v hrbet stranki, ki ga je dvignila do visoke časti! To je ves obsežni material »Slovenčevega« odgovora na stvar Šukljeteve brošure. Več pa klerikalci tudi ne morejo odgovoriti, ker Šuklje govori tako jasno, da ni treba nikakih premišljevanj, temveč mu vsakdo lahko naravnost priredi, celo »Slovenec« bi moral pritrčiti njegovim izvajanjem, toda ker tega noče in ne sme, je obrcal Šukljeta in ga uvrstil med stare penzioniste, ki naj kadi le svojo pipo in po parkih tiče hrani! Ta »Slovenčev« odgovor pa je jako podočen tudi za g. Šukljeta, ki je na stara leta postal klerikalni možakar, klerikalci so ga v pomanjkanju inteligence v svojih vrstah dvignili visoko na stol deželnega glavarja, ki so mu ga pa tudi hitro izpodbili, ko so uvideli, da z zatajenim političkim prepričanjem ni prodal tudi svoje močasti. Danes pa, ko je Šuklje dokazal javnosti bankrotne deželne finance, je postal kvaražugon. Eno dobro stran pa ima ta zadeva: Klerikalci lahko uvidijo, kaj imajo pričakovati od uskokov in koritarjev, ti pa lahko spoznajo, kako mišljenje ima o njih stranka, kateri so se prodali!

Šuklje o koritarstvu. »Naravnost nedostojno je, pri oddaji podpor iz deželnih sredstev predsem gledati na strankarsko pristojnost prosilca«, piše pl. Šuklje v svoji ravnokar izdani knjigi. S tem je pl. Šuklje pobezal v sršenovo gnezdo in javno ožigosal pristransko postopanje deželnega odbora, ki razširja korupcijo nad našim ljudstvom in zastuplja narodni or-

svoje kazni,« pravi on. »Morda boste potem manj ošabni, Matteo, odvedi tega jetnika v le-seno celico. Danes je ponedeljek. Do srede ne dobi niti jedi, niti pijače, a v sredo naj se predstavi zopet sodnemu dvoru. Takrat odločimo, kakšne smrti umre.«

Sladko upanje to ni bilo, mes amis, in vendar je bila milost. Človek je hvaležen za vse, ako mu je za tiliнок besen morilec s krvavim bodalom. Vlekel me je ven, po stopnicah in nazaj v mojo celico. Zaklenil je vrata in me pre-pustil mojim mislim.

Najprej mi je prišlo na um, da bi se spravil v zvezo s svojimi nesrečnim sosedom, Počakal sem, da so umolkne stopinje, nato pa sem previdno odrinil tisti dve deski ter pogledal skozi. Luč je bila zelo slaba, tako da sem komaj razločil v kotu postavo, ki je čepela na tleh; slišal sem tudi glas, ki je šepetal in molil tako goreče, kakor more moliti le človek v smrtni nevarnosti. Deske so morale zaškripati. Slišal sem vzklík presenečenja.

»Courage, prijatelji, courage!« sem zakli-cal. »Še vedno ni vse izgubljeno. Le korajžo, Etienne Gérard še živi!«

»Etienne!« mi zadoni naproti ženski glas — glas, ki je bil mojim ušesom vselej najslajša godba. Planem skozi špranjo in jo ovijem z rokami. »Lucija!« vzklíkнем, »Lucija!«

»Etienne!« in »Lucija!« sta bili nekaj minut edini besedi, ki sva ju mogla spraviti iz ust; lahko mi verjamete, mes amis, v takih trenutkih ni dolgih govorov. Naposled izpregovori ona prva.

»Oh, Etienne, umore te. Kako si jim padel v roke?«

»Zaradi tvojega pisma.«

»Saj ti nisem pisala.« (Dalje.)

LISTEK.

CONAN DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

(Dalje.)

»Pojdi, Francoz,« je dejal, držeč okrvavlje-no bodalo v svoji veliki, kosmati roki. Videl sem po njegovih srditih pogledih, da čaka samo po-voda, zasadi mi ga v srce. Vsak odpor je bil brezpomemben. Sledil sem mu, ne da bi rekel besedo. Odvedli so me po stopnicah gor in zo-pet v dvorano, kjer je imelo krvavo sodišče svoje nočne seje. Ali čudno; ko sem vstopil, se sodniki niso zmenili zame — vsi pogledi so se obrnili na enega izmed njih. Tisti, vitek, tem-nolas mladenič, je stal pred njimi in jih pogovar-jal s tiliim, resnim glasom, drhtečim od raz-burjenosti; prosil je in zvijal roke. »Tega ne morete! Tega ne smete!« je klical. »Prosim, da sodišče prekliče ta sklep.«

»Ne zadržuj nas, brat,« je rekel stavec, ki je predsedoval. »Ta reč je razsojena, zdaj bomo sklepali o prihodnji.«

»Za božjo voljo, bodite usmiljeni!« je klical mladi mož.

»Bili smo že usmiljeni,« je odgovoril stavec. »Smrt bi bila najmanjša kazen za tak zločin. Bo-di pogumen in pusti pravico, da gre svojo pot.«

V divji bolesti se je zgrudil mladi mož na svoj stol. Toda jaz nisem imel časa, da bi pre-mišljeval o vzroku njegove žalosti, kajti vsa enajstvala njegovih tovarišev je že upirala vame svoje stroge oči. Zazdelo se mi je, da bije moja zadnja ura.

»Vi ste polkovnik Gérard?« se je začel glas strašnega starca.

»Tako je.«

»Ajutant roparja, ki se imenuje general Su-chet in je namestnik tolovaja Bonaparteja?«

Bilo mi je na jeziku, da bi mu odgovoril: »Ti sam si lopov, tolovaj in lažnjivec!« toda, mes amis, so časi, ko se mora človek braniti, in časi, ko mora ostati mirne krvi.

Dejal sem torej samo: »Pošten vojak sem, ubogal sem svoja povelja in opravljal svojo dolžnost.«

Staremu je šinila kri v glavo, in oči so se mu zasvetile kakor dva žareča oglja.

»Lopovi in morilci ste, sleherni med vami,« je zaklical glasno. »Česa iščete tukaj? Francozi ste. Zakaj niste ostali na Francoskem? Ali smo vas vabili, da pridete v Benetke? In s kakšno pravico ste tu? Kje so naše slike? Kje so konji svetega Marka? Kdo ste vi, da kradete zaklade, ki so jih nakopičili naši očetje v stoletjih? Mi smo bili mgolnočno mesto, ko je bila Francija še puščava. Vi, pijana, razgrajška, neomikana vo-jajska sodrga, ste razrušili dela naših svetnikov in junakov. S čim se morete opravičiti?«

Messieurs, ta stavec je bil v resnici strašna prikazen. Bela brada se mu je ježila besnosti, in bevsval je kakor razdražen pes. Rad bi mu bil povedal, da so njegove slike dobro shranjene v Parizu in da zaradi njegovih konj sploh ni vredno uganjati takšnih komedij, in da junake lahko vidi — o svetnikih niti ne govorim — ne da bi hodil nazaj do svojih pradedov, da, ne da bi vstal s stola, na katerem sedi. Vse to bi mu bil rad oporekel; toda čemu bi človek govoril z oslom o filozofiji! Zato sem le skomizgnil z ramami in nisem odgovoril ničesar.

»Jetnik se ne zagovarja,« je dejal eden iz-med mojih maskiranih sodnikov.

»Ali prosim kdo za besedo, preden se izreče sodba?« je vprašal stavec in pogledal v krog okoli sebe.

»Nekaj bi omenil, ekscelenca,« je vzklíknil eden. »Žal, da se ne more zgoditi, ne da bi od-prl rano nekoga izmed naših bratov; toda pro-sil bi vpoštevanja, da je podan v zadevi tega častnika vzrok za prav posebno eksemplarično kazen.«

»Mislim sem že na to,« je odgovoril stavec. »Brate, ako te je sodišče žalilo v oni zadevi, ti odmeri v tej obširno zadoščenje.«

Mladi mož, ki je ob mojem prihodu v dvo-rano prigovarjal tovarišem, je vzkliknil pokoneu.

»Nič več ne staviš,« je vzkliknil. »Vaša ekscelenca naj mi oprostí. Sodišče opravi tudi brez mene. Bolan sem, blazen sem!« Mahaje z rokami po zraku je planil skozi vrata.

»Naj gre!« Naj gre!« je dejal predsednik. »Zahtevati od njega, naj ostane še pod to streho, je v resnici preveč za živega človeka. Zvest Benčan je, in kadar mu poleže prva bol, bo izprevidel, da ni šlo drugače.«

Ob tem intermezzu so bili pozabili name, in dasi nisem vaju zanamarjanja, kakor veste vsi, messieurs, bi mi bilo takrat vendar laglje pri sreč, ako bi me bili zanamarjali še dalje ali makar pozabili name. Toda zdajci me zopet pogleda stari predsednik kakor tiger, ki se vrne k svoji žrtvi.

»Plačali boste vse po zaslugi in pravici,« je izpregovoril. »Vi, pritepen pustolovec in tužcin, ste se predznili vzdigniti svoje oči v ljubezni do vnujine doža beneškega, zaročene že z de-dičem Loredanov. Kdor se raduje take naklo-njenosti, naj se zanjo pokori.«

»Kazen ne more biti večja od te sreče,« sem dejal.

»Govorili bomo dalje, ko prestanete del

ganizem. Klerikalni deželni odbor je v svoji zagrizenosti dospel že tako daleč, da meče a priori napredne deputacije iz urada, denar pa razpisal med svoje pristaše kakor se mu zljubi. Popolnoma razumljivo je, da se je vsled tega škandaloznega postopanja razvil skrajno koritarstvo v klerikalni stranki, kar še nikdar ni rodilo dobrih sadov. Število nezadovoljnih vedno bolj raste in zato je treba denarja in denarja, da se jim zamaše usta. Da porablja klerikalni deželni odbor v to svrhu deželni denar, denar vseh davkoplačevalcev, je jasno kot beli dan. Pričakujemo, da bo »Slovenec« Sukljetu odgovoril na gorostasno očitjanje, da razširja klerikalna večina nad ljudstvom korupcijo in zastruplja organizem.

Kako najlepše počastimo Aškerceve spomin? Slovenski naprednjaki in svobodomislci naj prečitajo histerično besne napade sobotnega »Slovenca« na A. Aškerca! Če nič drugega, jim povedo ti »Slovenčevci« napadi, kako velikega pomena je bil rajni naš pesnik za Slovence in za njih kulturo. Kogar naši klerikalci tako blazno sovražijo, ta je bil brez vsakega dvoma izreden mož največje kulturne veljave. Dolžnost zavednih Slovencev je, da v Aškerceve spomin pokupujejo zdej vsa Aškerceva nesmrtna dela! Naj ne bo slovenske hiše, slovenskega društva, slovenske knjižnice brez vseh Aškercevih del! Slovenski očeti in matere! Slovenski mladeniči in dekleta! Slovenska društva, na noge in pokupite Aškerceva dela in čitajte jih! Njegove ideje naj bodo naše!

Klerikalna pieteta. »Gorenjec« piše med najnovejšimi vestmi: »Ubogi Aškerce! Profesor Pirnat je na gimnaziji v Kranju pripovedoval te dni dijakom, da se je Aškerce boril proti temi in za svobodo. »Slovenec« pa poroča, da mu je ženska, ki ga je v bolnici večkrat obiskala, vzela srajco še pred smrtjo. Boril se je tedaj zastoj!« To so izbruhi klerikalnih duš.

Aškercevi sodelavci. »Dnevno«. Še ni eno leto, odkar izhaja naš »Dan«, a pokojni Aškerce je bil tudi že naš sodelavnik. Da se ne pozabi to dejstvo, bodi zabeleženo, da je Aškerce napisal za »Dan« prvi dve koloni podlistka v štev. 20 z dne 20. januarja 1912 »Novi župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar« (t. j. historični del tega podlistka o ljubljanskih sodnikih, rihtarjih, mairih in županih). Ostali dve koloni je napisal njegov kolega. Kolikor ve sedanje uredništvo, ni napisal rajni Aškerce nič drugega za »Dan«, a čital ga je vsak dan z največjim zanimanjem.

Aškerceva literarna zapuščina. Čujemo, da obsega Aškerceva literarna zapuščina precej neobjavljenih pesnitev in med drugimi tudi začetek velikega epa o Atili v Emoni. Slutimo, da je v zapuščini tudi še več netiskanih lirskih pesmi, čisto iz Aškercevih čustev zajeti, a doslej nikomur ne zaupanih, toda spisanih leta 1902/3. Vendar mislimo da Aškerceva zapuščina ne bo toli obsežna, da bi zadoščala za celo knjigo. Zato smo mnenja, da bi se zbrali v poslednji Aškercevi knjigi tudi njegovi v prozi spisani, večinoma pa psevdonimno v »Ljubljanskem Zvonu« priobčeni literarni članki. Ti članki bodo za popolno razumevanje Aškercevih pesnitev zelo važni, in ker so vseskozi zanimivi, bodo naši čitači brez dvoma jako dobrodošli. Da bi se v tej posmrtni knjigi priobčila tudi že temeljita Aškerceva biografija, pa se nam zdi, da še ne bo mogoče. Nadejati se je in nujno je želeli, da čim prej Aškercevi prijatelji priobčijo svoje spomine na blagopokojnega pesnika, da se reši pozabljenju marsikakšna karakteristična poteza k bodoči izčrpnopopolni sliki Aškercevega življenja, mišljenja in delovanja. Tudi bi se morala poprej zbrati še vsa Aškerceva pisma, ki jih je pisal pokojnik svojim prijateljem, dobrim znancem in znankam, založnikom, uredništvom, društvom in morda tudi cerkvenim uradom. Šele po teh zbranih virih bo možno pisati resnično popolno Aškercevo biografijo. Izvrsten biografski pripomoček bo tudi obširna tuja korespondenca, ki se je našla v Aškercevi zapuščini. Vso to korespondenco namenu primerno izbrati pa bo dalo biografu cgomno, a veljavno delo, ki se ne opravi v par mesecih. Vsekakor pa bodo spadale v Aškercevo biografijo tudi različne Aškerceve slike, ki jih itak ni mnogo. Aškerceve rojstne hiše doslej tudi še nihče ne pozna. Aškerceva biografija s slikami bo torej tvorila knjigo zase in to tem lažje, ako se ponatisnejo vsaj Aškerceva literarno in politično najvažnejša pisma celotno in v odlomkih. Zdi se nam, da je imel Aškerce navado, da je spravljal vsak časopisni članek in vsako notico, ki jo je spisal ter je obenem vsak svoj psevdonim označil s svojim podpisom ali pa vsaj z začetnic svojega priimka. V Aškercevi privatni knjižnici najde Aškercevi biograf v knjigah in časopisih Aškerceve lastnorodne označbe njegovih spisov. Na vse to je misliti, dokler ne bo prekasno. Naše mnenje je, da more ves ta material zbrati le poseben literarni odbor, ne pa le en posameznik, ki bi mogel prezreti marsikaj. V ta odbor spadajo torej tudi Aškercevi osebni, intimni prijatelji in tovariši, ki vedo marsikaj, kar je ostalo širši literarni javnosti prikrito. — V »Zarji« je bila sprožena jako hvalevredna misel, naj bi se izdala sedaj Aškerceva izbrana dela, t. j. naj bi se v dveh treh knjigah idale umetniško najdragocenejše pesnitve A. Aškerca, dela, ki so v pesniškem, idejnem in formalnem oziru vzorna in za avtorja najznačilnejša. S tako izbrano izdajo Aškercevih del bi se veliki umetniki in narodni pomen Aškercevega delovanja pokazal v idealni koncentraciji ter bi se obenem njegova dela, ki bi se dobila za manjšo ceno, popularizirala. Glavna svrha nam mora biti itak, da se Aškerceva dela čimbolj razširijo med narod in med zrelo mladino. Tu pa se moramo ozirati na založniške pravice Fed. Bambergove in Lav. Schwentnerjeve, ki sta Aškerceve spise in njih ponatis kupila in velja njuna pravica nepreklicno še za trideset let po Aškercevi smrti, t. j. do leta 1942. Izbrana dela A. Aškerceva je torej možno izdati le dogovorno z založnikom, kar bi se moglo zgoditi na ta način, da založi vsak založnik izbrana dela iz knjig lastne založbe, toda v istem formatu in enakem tisku. To bi gotovo ne delalo nikakih

težkoč. Celotni epi, torej »Poslednji Celjan«, »Zlatorog« in »Primož Trubar«, bi menda v teh izbranih Aškercevih delih sploh ne prišli v poštev, ker ne kaže iz celotnega epa ponatiskavati odlomkov. Vsekakor pa naj bi se izbrali biseri iz »Blad in romanc«, »Lirskih in epskih poezij«, »Novih poezij«, iz »Četrtega zbornika«, »Mučenikov«, »Junakov«, »Jadranskih biserov«, »Akropolis in piramid«, »Pesnitev« (V. zbornika) ter iz literarne zapuščine. — Zapisali smo te svoje misli po načelu: Več oči več vidi! Veselilo bi nas ako povedo v tej stvari, ki se tiče časti vsakega naroda, tudi še drugi, zlasti pa pokojnikovi prijatelji in naši literarni tovariši svoje mnenje.

Nekaj pismenih in brzojavnih častitk k izvolitvi narodno-naprednega župana v Šiški. G. Josip Seidl, kot novoizvoljeni župan Sp. Šiške, je dobil razen mnogih pismenih in brzojavnih častitk tudi te: »Velescenjeni gospod! Blagovolite k izvolitvi za župana sprejeti moje najiskrenejše čestitke. Nadejam se, da bo de pod Vašo spretno upravo Spodnja Šiška v narodnem oziru napredovala. Z odličnim spoštovanjem udani Iv. Hribar.« — »Srčne čestitke zaslužnemu možu, zastopniku napredne narodne Šiške — k izvolitvi županom, dr. Fran No v a k, odvetnik.« — »Radujem se na izvolitvi ter iskreno čestitam. Na zdar! Udani Bogomil Kajzelj, tajnik Slovenske Sokolske Zveze, Ljubljana.« — »Ob častni izvolitvi za župana največje občine na Kranjskem, Ti kličeva gromoviti Na zdar! Živijo na mnoga leta! Ad. Petrin, Fran Krapež.« — »Neka živi novoizvoljeni župan! Tvoj J. Obersnel, Divača.« — »Spoštovani gospod župan! Čestitam k izvolitvi ter podarim vsoto 5 K za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški. Na zdar! Rud. Oswald, Jesenice.« — »Živel novi gospod župan spodnješiški. Sušteršič Franc, Medvode.« — »Krepki Na zdar! Robavs, Knaflič, Terškán, Litija.« — »Čestitam, ampak ne Tebi, zavednim volilcem, ki so postavili moža na vrhunc, ki pozna in čuti s tistim ubogim slovenskim trpinom, ki stoji kot junak na svoji zemlji. In dokler bo stal velikan Triglav, ostal bo na svoji grudi ta junak, kar zapiši v spominsko knjigo Vaše občine. Na zdar! Tomazin, Litija.« — »Iskreno čestita Ignac Merhar, župan, Ribnica.« — »Iskrene čestitke vsem zavednim volilcem kakor Tebi kot župan, Pirker, Križman, Ribnica.«

»Slovenec« sporoča, da je tisti Ovijač, ki je bombardiral v Št. Vidu vlak, iz šole liberalnega učitelja Kosa iz Pirniča. Z ozirom nato nam poroča prijatelj našega lista: Meni pa je pokradel preteklo soboto mlad fant z okna najlepše nagelne. Izsledili so ga ljudje in, da se ga ni ova-dilo policiji, vrnil je nagelne, s katerimi se je hotel okrasiti za nedeljsko službo božjo, vplačal pa je globo 1 K v korist družbi sv. Cirila in Metoda. Ta zlikovec je doma v župniji, kjer deluje do blaznosti strupeni ožlindraec kot župnik in šolski vodja je prezaslujen klerikalec.

Dar srbskega sokolstva češkemu. Srbska sokolska zveza je sklenila, da podeli češkemu sokolstvu povodov vsesokolskega zleta ob njegovi petdesetletnici spominski kip. Delo je poverila kiparju Meštroviču, ki si je izbral za predmet svojega dela srbsko narodno pesem »Srdjo zlopolodja« ter izdelal veličastno umetniško delo, ki ga je takoj razstavil na belgrajski razstavi.

Naglica pri rešenju rekurza proti občinskim volitvam v Banjaloki. Vkljub temu, da so se navedle skoraj gole laži in brezpomembni dogodki pri zadnjih volitvah v banjski občinski odbor dne 27. julija 1911 ne morejo oblasti rešiti rekurza. Za vsako trditve se jim je skoraj navedla uradna protitrditev in dokaz zanj, ki je razvidna iz volilnih spisov samih, a rešiti se stvari le ne more. Imamo pač nekake vrste gerentstvo. Župan nam je umrl in prvi svetovalec, klerikalec seveda, ne razpiše volitev novega župana, daš mu jih je okr. glavarstvo zaukazalo, ampak lepo rekurira. Tako bomo dalje rekurirali in županovi nam bodo oni, ki imajo najmanj postavne pravice za to. Zakon namreč veli v 14 dneh po izpraznjenju županovega mesta je voliti drugega. Ta zakon velja menda le za ostalo Kranjsko, mi v Herzogtum Gottschee imamo posebno klobaso. Na svidenje pri Termopilah, to je za Vas najhuje, ali ni tako dolga noč, da nebi prišel dan.

Vidmarjev polet v Ljubljani se je končal z deficitom 1000 K. Mnogo ljudi se je namreč odtegnilo, da ni bilo treba plačati in so gledali od daleč. To ni ravno posebno lepo. Polet je nudil toliko lepega, da je bil gotovo vreden 40 vin. kar vsak lahko plača. Zastoj-gledalci lahko naknadno plačajo v naši redakciji svoj del, da se vsaj deloma pokrije z guba. Aviatik Vidmar ostane še par dni v Ljubljani.

Kolezijsko kopališče. Dolgoletni obiskovalci ljubljanskega kolezijskega kopališča nam pošiljajo sledeči dopis, ki ga priobčujemo, kakor smo ga prejeli: Obiskovalci kolezijskega kopališča, katerega obiskujemo že dolgo vrsto let, moramo povdarjati, da se je to mestno kopališče pod sedanjo upravo, lepo razvijalo in se približuje popolnosti modernega kopališča. Kopališčna uprava, kakor postrežba v restavraciji zadošča vsem zahtevam, ki jih moremo storiti na kopališču upravo v sedanjih razmerah. Res je, da bi se dal promet v restavraciji veliko povečati, ako bi bilo poskrbljeno za primernejše prostore, kar pa je seveda stvar mestne občine, kot lastnice vse kopališčne naprave. Toliko se nam pa zdi neumljivejše, kako je mogla mestna občina sama sebi izzvati in ustanoviti konkurenco s tem, da je nasproti svojem gostilniškemu podjetju dovolila novo gostilniško podjetje, ki mora na vsak način konkurirati mestnemu podjetju. Ako je bila v novi Kolezijski koloniji nova gostilna potrebna, potem gotovo ni najprimernejši prostor, da se je gostilna dovolila kot konkurentinja mestnemu podjetju. Ako hoče kopališčna uprava zadoščati zahtevam obiskovalcem in ustreči vsaj deloma njih željam, je jasno, da ji nikakor ne more biti dovolj dohodek kopališčne takse, posebno ako pride slaba kopalna sezija, ki je bila n. pr. predlanskem, in ka-

korsna se obeta letos, uprava se mora ozirati in računati tudi na gostilnico. Kako pa naj sedaj napreduje mestna restavracija, ako mesto samo postavi vizavi svoji restavraciji za seboj gostilniško podjetje. To samo ob sebi je že neumljivo, a veliko bolj čudno je, če vsa zadeva, ako so resnične, da je novo konkurenčno podjetje nastalo le iz privatnih preprirov in nesoglasja, ako je to res potem je postopanje gotovih odločilnih oseb vsega obsojanja vredno! Na vsem tem trpi edino le mestna občina; ne gre nam za sedanjo upravo, treba je gledati tudi v bodočnost! Ako sedanji podjetnik radi nove konkurence uvidi škodo, pusti gotovo ves obrat, a kje se potem najde naslednika, ki bi prevzel kopališče? Ako se je čutilo, da kopališče ne odgovarja zahtevam, naj bi se enostavno preuredilo Kolezijsko poslopje, tudi menjalo podjetnika, ako ta ni mogoče kos svoji nalogi — kar pa po lastnih izkušnjah ne moremo trditi, — nikakor pa ni bilo umestno podpirati in ustanavljati novega konkurenčnega podjetja! Toliko v pomislek merodajnim faktorjem!

Cvet klerikalne morale je gotovo neki klerikalni veljak, ki je spravil nekoga pohabljenega delavca na prav čuden način ob denar, ki sta ga mu prihranila in pristradala oče in mati, da pohabljenec olajšata žalostno življenje. V zadevo je upletenih več klerikalnih koritarjev, ki se gaajo prav visoko, ime za danes še zamočimo, a pride čas, ko pride ta čudna zadeva pred javnost, ki bo strmela nad moralo gotovih ljudi, ki jim je vera vedno na jeziku.

V konkurz je prišel vinski veletržec na Lavrci g. Lenče, ki je odložil radi tega tudi župansko čast občine Rudnik.

Invalidske ustanove. Na mestnem magistratu je nabit razglas deželne vlade, da je oddati eno ustanovo društva ljubljanskih gospa v letnem znesku 100 K. namenjena za invalide iz vojske leta 1848., 1849., 1859. in 1866. Več je razvidno iz razglasa.

Akademski natakarij. Češko gostilničarsko glasilo »Hostimil« poroča o ljudski visoki šoli v Chantagna v državi newyorški in o ondnotnih hotelih in gostilnicah. V hotelu »Athenien« imajo uslužbenec in natakarije z doktoratom »Columbijske univerze« newyorške. Tudi vratar je akademik, kandidat medicine; hišna je študentka in takisto je 30 natakarij študentk za 600 gostov. Deček, ki oskrbuje lift, je gimnazijec. Vsi ti delajo podnevi, da si zaslužijo šolnino. Toda gostje so z njimi vljudni ter občejuje z njimi brez ošabnosti. V Ameriki sploh ni takih razločkov med umstveno in telesno delujočimi ljudmi, kakor so v Evropi, kjer celo med uradniki iste vrste ni nobene kolegialnosti. Dopisnik »Hostimila« pripoveduje, da je videl zvečer inteligentno milijonarko iz Cincinnatija prijazno za mizo kramljati z deklico, katera ji je podnevi stregla pri obedu, in star bogataš iz Kentuckyja se je zabaval v dvorani z dečkom liftskim ter z njim čital latinske stavke. Torej popoln demokratičen in socializem. Za tako stopnjo demokratičnosti je treba seveda dovoljne moderne omike. Pri nas so bogataši vsi nepristopno ošabni, a ošabni so celo srednji stanovi. Kastovstvo cvete v Evropi povsod, najhuje pa po malih mestih a la Ljubljana!

Na potu k ženitovanju napaden. 60letni posestnik Franc Garbas iz Smerjevca se je hotel te dni podati v tamošnje gostilno na ženitovanje. Komaj se je oddaljil od hiše par korakov, že ga napade brez vsakega povoda šest fantov, ki so ga tako pretepli, da je zadobil več poškodb.

Tatinski cigani. Ciganska rodbina v Breščah obstoječa iz enega moža in dveh žensk je osumljena, da je kradla dne 5. in 12. t. m. v Zgornjih Pirničah, slanino in kokoši. Ciganska tolpa se najbrže klati sedaj po Gorenjskem.

Tatvina. Posetniku in mlinarju Jerneju Dolinarju iz Razor pri Dobravi je pred kratkim neznan tat ukradel štiri mirnike krompirja, 60 kg moke in eno kokoš. Tatu so že na sledu.

Velik vihar na južnem Francoskem. V okolici mesta Bordeaux je divjal te dni strašen vihar s točo, ki je povzročil velikanska vpoštojenja. Že dolgo let niso bila sadna drevesa in vinogradi tako zelo poškodovani, kakor sedaj. V okolici Perpignana je vihar odtrgal zgornji del nekega železniškega voza. Več oseb je bilo pri tej priliki nevarno ranjenih.

V zaporu postal blazen. V vojašnici v v Beznu se je te dni zidar Fronza prostovoljno javil k vojaštvu. Ker pa je bil preveč pijan, so ga najprej izročili policiji, ki ga je vtaknila v luknjo. Kar postare Fronza nenadoma blazen in se vrže na kaznenjca Antona Korena iz Primorskega in Maschalla iz Mödlinga pri Dunaju, ki se proti blazniku nista mogla braniti. Nastal je strašen boj, tekem katerega je blaznik ubil Korena. Maschall se je le na ta način rešil smrti, da je prišel z blaznikom plesati okolu trupla mrtvega Korena in sicer toliko časa, dokler ni prišla straža.

Atentat apašev na pariške policijske uradnike. Ko sta se v nedeljo pariška policijska komisarja Cherel in Potel vračala domov, je neka apaška tolpa nenadoma izstrelila na nju 12 strelcev s samokresom. Uradnika sta bila k sreči nepoškodovana. Trije apaši so bili aretirani in so izpovedali, da so izvršili atentat iz maščevanja, ker je Cherel v zadnjem času apaše preveč zasledoval.

Promenadni koncert »Slovenske filharmonije« se vrši ob ugodnem vremenu danes od pol 7. do pol 8. ure zvečer pred gradom »Tivolij«.

Kinematograf »Ideal«. Spored za torek 18., sredo 19. in četrtek 20. junija 1912: 1. Zurnal Pathe. (Kinematografska poročila. Najnovejši, dogodljaji, sport, moda itd. 2. Nogometna tekma Oxford proti Cowborg. (Komično). 3. V noči pragozda. (Amerikanska senzacijska učinkovitost, ki je najzanimivejša vseh živalskih dram in ki daleko presega »Kapitana Käthe« in »Smrtni boj z leopardom«). 4. Petelin v kočari. (Krasna ameriška veseloigra). 5.

Trnjeva krona ljubezni. (Senzacijska tragedija v dveh delih z znamenito tragedino grofico Claire Wolf-Metanich. Samo zvečer.) 6. Kongres cestnih pometalcev. (Velekomično).

DRUŠTVA.

Telovadno društvo »Sokol« priredi svojo običajno kresno veselico v soboto dne 22. t. m. zvečer na dirkališču v Tivoli. Odbor se je vsestransko potrudil, da pripravi kolikor mogoče prijetne urice vsem posetnikom. Igrala bodo polnoštevila Slovenska filharmonija, v raznih paviljonih bodo prodajale narodne dame vino, pivo itd. Jezdni odsek nastopi z izbranimi točkami. Za mladino bo preskrbljeno plesišče in mnogo drugih atrakcij, katerih za enkrat še ne smemo izdati. Odbor vabi vse napredno občinstvo k najobilnejši udeležbi, saj ravno letos in prihodnje leto društvo potrebuje mnogo denarne podpore. Na zdar!

Velika grajska veselica, ki jo priredi pevsko društvo »Slavec« v korist pogorelcem v Tomačevem se vrši v nedeljo dne 23. t. m. na ljubljanskem gradu in sicer dopoldne in popoldne. Sodeluje polnola Slov. filharmonija dopoldne in popoldne ter pevski zbor »Slavec«. Vse podrobnosti sporeda, ki je naravnost impozanten priobčimo v kratkem. Z ozirom na to, ker se vrši veselica v dobrodelni namen, bodi vsakega geslo: v nedeljo dne 23. t. m. vse na ljubljanski grad.

Telovadno društvo »Sokol« na Bledu priredi dne 23. t. m. ob 4. popoldne na vrtu gostilne br. Sekovaniča veselico z javno telovadbo, tamburanjem in plesom. Vstopnina 50 vin. Čisti dobiček je namenjen zletnemu skladu.

Gornjegrajsko učit. društvo zboruje dne 30. junija t. l. točno ob 10. uri v Novi Stifiti. Vsopred objavljen v stanovskem listu. Udeležba naj se javi tov. Kelcu gotovo vsaj tri dni poprej. Oddaljeneji lahko pridejo dan poprej, ali vsaj do Gornjega grada. K polnoštevili udeležbi vabi vljudno odbor.

Slovensko narodno radikalno akademsko društvo »Adria« ima v sredo 19. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih svoj redni občni zbor s sledečim vzporedom: 1. Razgovor glede manjšinske razstave. 2. Razgovor glede radikalnega shoda v počitnicah. 3. Naše stališče napram »Jugoslaviji«. 4. Slučajnosti. Za odbor: Drago Leskovšek, t. č. podpredsednik; Janko Rak, t. č. tajnik.

Prosveta.

V SPOMIN ANTONU AŠKERCU.

Noben slovenski pesnik še ni bil pokopan s takim sijajem in noben ni tako daleč prodir čez meje svoje ožje domovine kakor Aškerce. Zato je tudi naša dolžnost njemu postaviti spomenik in ga svetu pokazati v vsem njegovem svojstvu. Ko sem pisal »Zgodovino slovenskega slovstva« je izrečno omenil, da se naj povdari to, da so moje »Indijske pravljice in pripovedke« objavljene v Kresu 1883. in 1884. l. močno uplivalo nanj, da se je začel živo zanimati za duševno življenje vshodnih narodov. Zato sem jaz mnogo markantnih pesmic preložil na nemški jezik in združil v celoto z naslovom »Aus dem Orient und Occident« posnemajo Čeha Alberta ki je tudi iz prevodov izbranih pesmi Vrchlickega napravil antologijo. Znano je, da je g. dr. Gojmir Krek izdal posebno knjižico o Aškercu, po kateri je objavil nemške prevode značilnih njegovih poezij. Iz teh dveh zbirk prevodov njegovih poezij bi se dalo napraviti enotno delo, katero bi naj dobilo primeren uvod, v katerem bi se naj opisal razvitek njegovega duha.

Gosp. dr. Povel Turner bi naj sestavil to antologijo in napisal primerni predgovor.

V celju je bil Aškerce v 3. gimnazijskem razredu moj učenec iz grščine. Poučeval sem pa takrat tudi francoščino kakor prosti predmet in on je bil eden najmarljivejših učencev tega predmeta ki sem ga učil na podlagi latinščine in na koncu leta priporočal, da se dijaki naj učijo tudi italijanščine, s katero se je on pozneje tudi pečal in se je tudi prav dobro naučil.

Založnika za tako knjigo bi med Slovenci težko dobili, ker bi jim ne ponujala nič novega in med Nemci je še premalo zanimanja za tak mali narod. Vsekako bi se v svetovnem slovstvu Aškerce pokazal izmed vseh slovanskih pesnikov v največjem duševnem obzorju in to bi bila velika moralna pridobitev za naš mali narod. Naši vodilni krogi in bogate plasti našega naroda so se doslej vse premalo brigali za slovstvo in umetnost.

Moje mnenje je in ostane neizpremenjeno, da morajo gotovi krogi nekaj žrtvovati za take svrhe n. pr. premožni odvetniki in posojilnice osobito na Štajerskem, ker je on naš bližji rojak, potem pa premožnejši krogi drugih slovanskih dežel.

Globoko je Aškerca zbolelo postopanje dveh zastopnikov naših modernistov. Naj se odslej poneha tako nastopanje mlajše generacije, ki očitaajo starejšim, da so zaostali glede jezikovne oblike; slog je izraz svojstva vsakega pisatelja.

Hoše, 15. junija 1912.

Dr. K. Glaser.

Nekoliko ugovora.

Dir gab der Menschen schnöder Geiz.
Ein Leichentuch zerfetzt!
Nik. Lenau: Begräbnis...

»Slovenec«, najbolj krščanskemu, najresnicoljubnejšemu, v vseh zadevah najtemeljitejšemu podkovovanemu listu pod slovenskim solnce, je grozno zavrela katoliška kri, ko je v vašem cenjenem listu čital mojo »krvavo« notico o prvotno skrajno škandaloznem ravnanju z mrtvim truplom Aškercevim v bolnišnični mrtvašnici, ravnanjem, ki bje vsem načelom javne morale in dolžne pietete v obraz.

Umevno! Vsaj se je s to vestjo počuegetala občutljiva stran in renome »katoliške« bolnišnične uprave, ozir. usmiljenih sestra!

Sel se je informiral (???) »pri upraviteljstvu delne bolnišnice in izvedel, da je v vseh bolnišnicah običajno, da se prenese mrtlič iz bolniške postelje v mrtvašnico v isti obleki, katero je imel v postelji, ko je umrl (???)... V bolnico so Aškerca pripeljali brez vsake spodnje ali zgornje obleke, zavitega samo v rjuho (???). Usmilil se ga je strežaj, ki je bolniku dal svojo srajco (??!), katero je imel tudi mrtvec na sebi. Toliko v pojasnilo liberalnim kričarjem...«

To je vse, kar navaja dični »Slovenec« v opravičenju bolnišnične uprave, ki je dala ovekovečenega velikega pesnika v mrtvašnici položiti na golo mizo v sami zamazani srajci in pokriti ga z luknjasto, deloma z zaplatami zakrpano rjuho, ne da bi bila kropečemu občinstvu zabranila dohod vsaj dotle, da se je opremil mrtvaški oder!

Usojal se bom omeniti, da je ta ugovor skrajno šepav, informacija lažnjiva in da dejstveno nikakor ne odgovarja resnici!

Pri vsprejemu v bolnico se bolniku odvzame vsa obleka, ki se shrani. Opravi se ga v perilo, ki je nabavljiva uprava. Izroči se mu obenem halat (spalna suknja), žepni robc in šlape, po zimi tudi nogavice. Perilo se po potrebi izmenjava, izjemno se dovoli razrednim bolnikom t. j. bolnikom v I. in II. razredu, da smejo uporabljati svoje lastno perilo. Osebito na medicinskem oddelku mora vsak bolnik na sebi imeti vsaj srajco in spodnje hlače. — Umrlega bolnika puste tri ure ležati na postelji. Obležajo ga v večini celo opravo, ki jo je prinesel pri vsprejemu v bolnico sabo. Mnogo jih je sicer, ki nimajo niti hlače, raztrgano srajco in docela defektno vrhno obleko. Vsakemu takemu siromaku se da brezizjemno »erarična« srajca in spodnje hlače, ki se mu puste vsaj do sekcijske dvorane. Da secirance, posebno še uboge, take polagajo v krsto, kot jih je bil ustvaril gospod bog, je obče znana stvar. Toda niti največji prosjak se ne odvede v mrtvašnico v sami košulji in ne polaga polnogi na oder. To se je pripetilo edino le Aškercu! — Gorenji običaj sem sam opazoval mnogokrat in nič ne pretiravam. Priča sem bil, ko so zvrnili na mrtvaško mizo prosjaka, ki so mu z glave — sit venia verbo — lezle uši, — a mož je bil oblečen v srajco in gate. V drastičen dokaz mojemu izveščju naj služi tudi dejstvo, da je bila mrtva starka, ki je v mrtvašnici sosedovala Aškercu, opravljena celotno v svojo spodnjo in vrhno obleko, ki jo je bila prinesla sabo pri vzprejemu v bolnico; celo ruto je imela na glavi; bosa je imela samo pete. Jeli ta trditvi »Slovenčev« mogoče, da je imela ta starka »na sebi, ko je umrla, vso to obleko??«

Jaz trdim, da so jo opravili, šele po njeni smrti in to še na bolniški postelji. Da se nahajala dežela kranjska v veliki finančni krizi, mi je že davno znano. Svojem očem pa nisem vrjel vspricho »Slovenčev« poročila, da je prijadrala po zaslugi ženjalnega svojega finančnega ministra že tako daleč, da mora slavna uprava deželne bolnice že reflektirati na milosrčnost in usmiljenost svojih nastavljenecv in jemati za zavodine oskrbovance najpotrebnejše perilo na posodo!!!

Vrlo infermirani klerikalni monitor trdi, da so pripeljali Aškerca v bolnico »brez vsake spodnje in zgornje obleke, zavitega samo v rjuho.« Dolgoletna njegova strežnica gospa Franja Zajčeva pa izjavlja, da ga je pred prevozom v bolnico oblekla v skoro novo srajco. Obleči ga je hotela popolnoma, a to jej je odsvetovalo »rešilno obojje«, ki je gotovo vedelo, da dobi vsak bolnik vse perilo v bolnici na razpolago. Zato ga je zavila v svežo rjuho in pokrila z odejo, s katero se je bolnik običajno odeval. — Vspricho izvajanja verodostojnega klerikalnega dnevnika bi se logično sklepalo, da je »rešilno obojje« spotoma sploh bolnika!!!

Vrjetno bo jutri že trdil, da so ubogega Aškerca privlekli v bolnico zašitega v sirovo kravjo kožo, kakor pred dobrimi sto leti na smrt obsojenega zločinca na morišču!!! V bolnici mu je usmiljen strežaj prepustil svojo zamazano srajco, ki jo je najbrže v pričo bolnika baš kar slekel!!! Uprava je prišla na psa in ne disponira z obleko saj se gre tu le za Aškerca! Interesantno bi bilo izvedeti, če so zadnji čas i drugi bolniki brez perila, oziroma če jim je posojajo bolnišnični strežaji!!!

Da, vse priznanje čislaneu »Slovencu«! S svojo bujno fantazijo je posekal tebe Cooper May, Dumas, etc., sploh vse pisatelje — romantike.

Pogrebnege zavoda Turkovega ne bom branil. Vspricho vseobčnega priznanja to niti treba ni. Toliko pa bodi dovoljeno omeniti, da njega ne zadene nobena krivda. Predno niso izvršili zdravniški posel balzamiranja, Turek ni mogel Aškerca položiti na oder; le malomarno bolnišnično upravo, ki ni zabranila narodu vstopa v mrtvašnico. Če pa misli spoštovani »Slovenec«, da bo i tu izvajal »katoliški« bojbot nasproti Turkovi trditi in kacemu svojemu pristašu ali farški bisagi pripomogel do korita, se prokleto moti! Deželnemu odboru, ki ga kliče na pomoč, ne prizna noben, naprednjak kompetence na svojo mošnjo! Sam bo moral poseči v žep, zato si bo pa i sam izbiral zavod, ki mu bo spremljal pogrebe.

»Slovenec« očita »liberalnim kričarjem«, da upijejo šele po Aškerčevi smrti, da ga razžen treh prijateljev nihče ni obiskal in da se do njegove smrti nihče ni zmenil zanj! Naprednjaki se od kričaskih sirovin v »turški« tiskarni pač ne bomo učili takta, družabnih oblik in obveznosti. Zato njihove opomine najodločneje odklanjam! Listu, ki zavzema stališče, da mora v nezavesti, ozirov. v agoniji stažečega bolnika vznemirjati cela kopa posetnikov, so se izvestno skisali možgani! Kaj bi rekli zdravniki, ko bi cele trume prijateljev prihajali k umirajočemu pesniku? Jaz pravim, da bi jih pognali vse do zadnjega! Preverjen sem pa tudi, da bi bila okrevajočega Aškerca posečala tema znanecv in oboževateljev njegovih. Naprednjak ima drugačno čut, drugače srce, nego bisagarski klerikalec! — Recimo,

da je ljubljanskega vladike zadela kap; ako bi ležal v smrtnem boju in bi trumoma drli kranjski fajmoštri in kaplani, pa vse ljubljanske Marijine device v škofijsko palačo, — bi li te legije pustili v bolnikovo sobo? O Abderiti!

In nihče se ni zmenil za Aškerca do njegove smrti! Kaj pak! Gg. Stefe in Terseglav, dr. Gregorič in dr. Derganc in nebroj klerikalnih korifej so se vedevši za nezgodo pesnikovo, nemudoma pripeljali v deželnem avtomobilu na lice mesta, odredili vse potrebno, spremili ga v deželno bolnico, tam slekli mu srajco in naprosili strežaja, da mu je prepustil svojo!!! Naprednjaki so pa od strani gledali in občudovali krščansko usmiljenost.

Radi veličastnega spreveda, ki ga je zavedni narod priredil svojemu veleumu in oboževanemu pesniku, se dični »Slovenec« kar duši. V svojem nizkotnem fanatizmu kolje okolu sebe, kakor more. Posebno ga grize, da so mlade deklice iz liceja nosile v sprevedu Aškerčeva dela. Pripusti ženi, ki po svojem mišljenju pripada klerikalnim krogom je baš to silno imponiralo. Prav to je bilo najlepše mi je rekla: Aškerc je pisal pošteno, ne tako kakor naš škof. Omožena ženska sem, čitala sem Aškerca in nisem rdela srame — pač pa pri branju škofijskih spisov. Pri škofijskem pogrebu naj pa Marijine device nosijo rudečo in modro brečuro, povito v bujnopestri venec! Nad njegovimi deli se zgražamo, nad Aškerčevimi pa ne! Njega čislamo, škofa pa prav nič! Tako priprosta ženska!

Čelesnikov Juri.

Klerikalna profesorska koritarja pred sodiščem.

Novo mesto, 15. junija.

Profesorja Makso Sever in Franc Stopar oba bivša svobodomisleca in naprednjaka sta danes pred tukajšnjem okrajnim sodiščem prala svoje uskoštvo v klerikalni tabor, alias koritarstvo s tem, da sta prodala vsak svoj značaj za boljše napolnjen želoдец.

Oba junaka — eden bolj žalostne postave kot drugi — sta sicer s tožbo proti črkostavcu Fr. Blažu po sedaj oficijelnem zastopniku poskušala vrniti njuno v rani jutranji uri po nočnem krokanju na javnem trgu zamazano profesorsko čast. In res: mrtve črke zakona so jima tudi prinesle »zadoščenje«, ki pa bo kot žgoči pečat javne moralne samoobsodbe obital na njunim čelu vse žive dni.

Zgodovina tega najnovejšega klerikalnega moralnega mačka je ta:

Katoliška učerjaka, profesorja na novo-meški gimnaziji, Makso Sever in Franc Stopar sta binkoštni praznik praznovala katoliškim vernikom, posebno pa dijakom v primeren vzgled — na ta način, da sta toliko časa krokala, dokler ju niso z drugimi krokarji vred iz zaduhle kavarne poslali na — sveži zrak. Namesto po večerji rožni venec v roke, potem pa v imenu božjem spat — oba sta še mlada oženjena — pa iti po mestu krokat, to je katoliško načelo, takih vzor-katoličanov, ko sta Stopar in Sever.

No, ko je prišla kavarliška družba vun na glavni trg, bilo je že četrta na 3. jutraj in sta si prišla črkostavec Blaž in Stopar nekaj navskriž. Blaža je katoliška tiskarna v Novem mestu po katoliško odslavila, ker je postal član soc. dem. »Vzajemnosti«, česar pobožni svetnik kot je Urban Hrovat, seveda ni mogel prenesti.

Obtoženi Blaž pripoveduje, da je bil Stopar tako pijan, da je komaj na nogah stal, to je za katoliškega profesorja gotovo lep vzgled. In potem je katoliški profesor Blaža takole nadržal: »Čakaj ti prokleto duša, mi ti bomo že še pokazali, kaj smo novomeški profesorji. Bomo že poskrbeli, da še pet let ne boš dobil nobene službe, te bomo že naučili kaj se pravi

strašati.« Prosimo, prečitajte dobro te katoliške besede klerikalnega profesorja, ker se zelo vjemajo s Kristusovimi nauki? Potem mu je še očital, da je Blaž pijanec, na kar ga je Blaž zavrnil, da je Stopar tako pijan, da se komaj na nogah drži. Stopar mu je na to nastavil svoj okovani dežnik, ki ga pa je spustil, ko je prišel mestni stražnik Pureber zraven. Stopar je potem proti Blažu rekel, da ima on, Blaž, profesorska Severja v želodcu. Blaž: Sta oba jednaka koritarja. Vi in on.

Obtoženi Blaž zanika, da bi bil tožiteljema očital: šuft barabina, da sta oba zadolžena, in da bi Stoparju grozil, da ga oklofuta.

Tožitelja vztrajata, da jima je Blaž vse to res očital, ozirov. grozil s klofutami.

Visokošolec Ivan Možina izpove, da je Stopar Blažu res grozil: »mi bomo že poskrbeli, da pet let ne dobi nobene službe in da je Blažu očital, da je pijanec.« Tudi Blažovo očitanje: barabon, je priča slišala. Blaž je bil zelo razburjen.

Višji mestni stražnik Pureber izpove, da se je prepričal, da je zgodaj jutraj pred dr. Poznikovo hišo. In da je Blaž rekel: »Sever je prve vrste šuft, Stopar pa druge vrste.« Tudi besedo »barabin, je slišal. In tudi, da bo Stopar še tepen, če ne bo dostojen.

Zastopnik obtoženca g. Lotrič (pisarna dr. Slanc) ponudi predlog na dokaz resnice, da sta klerikalna profesorja Sever in Stopar res koritarja. »Beseda koritar« izvalja zagovornik, »pomeni človeka, ki je svoj značaj prodal za svoj želoдец. Da sta pa Stopar in Sever v tem smislu res koritarja, za to ponudi dokaz resnice. Oba sta bila člana »Save«, oba svobodomisleca, oba naprednjaka. Oba pa sta zatajila svoje prepričanje, ker jima je tako glede boljše kruha boljše kazalo. Taki ljudje so gotovo koritarji.« Predlaga, da se zaslišijo kot priče: dr. Janez Evangelist Krek, ki jima je službo preskrbel, ter takratne sovrstnike »Save«, ki vedo, kaka svobodomisleca sta bila oba še nedavno.

Zastopnik obtožiteljev, dr. Malnarič (pisarna dr. Žitek) izjavi, da z ozirom na ta ponudeni dokaz razširi obsodbo in sicer radi očitania: »Taka človeka, ki svoj značaj za svoj želoдец prodasta.« Prof. Stopar razburjen: Kdo je to (koritarstvo) povzročil, o tem bomo že še govorili.

Lotrič predlaga, da se obravnava v svrhu zaslišanja ponudenih prič preloži, in da se glede izraza »koritar« dopusti dokaz resnice.

Sodnik zavrne predlog češ, da je beseda koritar smatrati kot psovko.

Razsodba.

Fr. Blaž se obsodi na 30 K globe, in sicer, ker je Stoparju in Severu očital koritarjo, ju ozmerjal z barabami, šufti in da delata dolgeve.

Tako! Zakon tako zahteva, da je Blaž moral biti obsojen. Ampak če se je kdaj taka obsodba, ki zaradi 30 K obsodi moralno še hujše obtožitelja sanjega, res izplačala, se je izplačala gotovo v tem slučaju, ko sta se klerikalna profesorja na tak način sama sebe obsodila.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

NAPAD NA PODJETNIKE BELOKRANJSKE ŽELEZNICE.

Novo mesto, 17. junija. Tu se danes razširajo vesti, da je prišlo včeraj omostran Gorjancev v okolici Semiča do spopada med delavci in podjetniki belokranjske železnice. Delavci, ki so s postopanjem in izkoriščevanjem delavcev skrajno nezadovoljni. Včeraj popoldne so baje napadli v okolici Semiča podjetnika Londeriča in enega podpodjetnika. Drugi je baje ubil, Londeriča so pa le pretepli. Podjetnika ta vesti se nit gotovo

vsled razburjenja med delavstvom bati delavskih nemirov.

ČEŠKO-NEMŠKA SPRAVA.

Dunaj, 17. junija. Iz čeških krogov se izve, da vesti praških nemških listov o bližnjem povoljnem rezultatu pravnih pogajanj niso tako merodajne in gotove, kakor se trdi. Čehi raznišljajo odločno svoje prvotno stališče in izjavljajo, da je sprava le mogoča ako odnehajo Nemci od svojih neutemeljenih zahtev in garantirajo za popolno delazmožnost vsega češkega deželnega zbora.

CUVAJEVA STRAHOVLADA.

Dunaj, 17. junija. Cuvajeva strahovlada je iztegnila svoje prste tudi preko meja Hrvaške. V tukajšnjih hrvaških in akademskih društvi »Zvonimir« in »Zora« je policija odredila hišno preiskavo, istotako tudi pri nekaterih voditeljih srbsko-hrvaške akademске omladine. Iz Prage se pa poroča, da se je vršila o redakciji tamošnjega organa hrvaško-srbske radikalne omladine Val hišna preiskava, dva urednika sta aretirana, kakor tudi nekaj dijakov. Policija je izvedla aretacije temeljem pozivov iz Zagreba in Dalmacije.

VELIKA POŠTNA TATVINA V INOMOSTU.

Inomost, 17. junija. Po štiridnevni obravnavi so bili obsojeni obtoženci, ki so po kopniškem vzorcu izvršili veliko tatvino na inomoški pošti Karol Volderauer na šest let, njegova sestra Marija na tri in pol leta in njegova mati Ana Hintner na dve leti težke ječe.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA NA ŠVEDSKEM.

Dvajset oseb mrtvih.

Stockholm, 17. junija. Ker je bila premikalnica narobe postavljena je zavozil brzovlak v tovorni vlak. Mrtvih je 20 oseb, 16 težko ranjenih. Med mrtvimi je hči Strindberga, ki se je vračala domov v Stockholm. Vsled eksplozije plina sta po trčenju pričela goriti tudi dva spalna vozova. Večina trupel je zgorelo. Nekaj mali deček je našel med mrtveci svoje-ga očeta in mater.

V TURIH PONESREČENI PRAŠKI PROFESOR.

Malnice, 17. junija. Praški profesor Gregorič Franc je ponesrečil v Turih. Gegoic je zašel in čez skalo padel v globino. Praški profesor je nevarno ranjen. Našla sta ga dva planšarja in prinesla v dolino.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Prodam dobro ohranjeno kolo Puch L. po dogovoru. Sifra »Kolbe« poste restante Št. Vidn ad Ljubljano. 418—1

Zahvala.

Povodom nenadne smrti blagopokojne, nepozabne, predobre mamice, stare mame, tete itd.

Ane Lampret

se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo za blagohotno postrežbo in pomoč v njeni bolezni, vsem, ki so spremili nepozabno rajnico k sladkemu večnemu počitku ter nas tolažili ob njeni nenadomestni izgubi. Srčna hvala! 417

Zalujoči ostali.

— 516 —

Poslušal je. Dolgo časa je poslušal. Morebiti je Saitano še tu. Morebiti ga vseno še smrtno razžali, predno odide, mu vrže besedo in potem...

Dolgo je poslušal in bil pripravljen, da se zažene na ono stran, od koder bi zadonel glas.

Ali zastoj. Ničesar!...

Saitano ni bil vulgarna natura. Da, mogel bi brez strahu zasmehovati svojo žrtev, raje bi ga ne mogel doseči v temi, ali on na to ni niti mislil... Od trenutka, ko je ugasil svečo, je smatral svoje delo za opravljeno; Passavant ni zanj več eksistiral. Oddaljal se je bil s pomnožjo tajnih znamenj in davno že je bil na svetlem, ko je Passavant doli v smrtni tišini še vedno čakal, da zasliši njegov gib, njegov dih.

Ko se je Hardy prepričal, da mu je Saitano ušel, si je dejal:

— Ta čuk si je izmisilil zame smrt, ki je, kakor vse kaže, izmed najsitnejših. Sreča zanj, da ostanejo moje kosti v tem neudobnem kamnolomu, sicer bi prokleto drago plačal svojo izdajo...

Zasmejal se je in spanec se ga je začel pollaščati. Brbljal je še vedno v enomer, ali polagoma je zavladal mir.

Ko se je zbudil, je bil krepkejši in je vstal. Polagoma se je začel prestopati in samo od sebe je prišlo, da je jel otipavati stene in šteti vhode, ki so se stekali v prostorno dvorano. Plazil se je ob zidu. Štel, štel brez konca; vedno se je zmotil. Popustil je od te zabave in sklenil, da zapusti okrogli prostor in da krene v eden izmed rogov; hodil bo naravnost, vedno naprej, nekje mora končati. Na slepo srečo se je torej

— 513 —

kam se vijejo, kje se izgublja v druge? Dolga leta bi človek mogel bloditi po teh hodnikih, ne da bi našel izhodišče iz tega labirinta.

Saitano se je zopet nasmejal in se ustavil.

— Ako bi bili sami, je dejal, bi poginil grozne smrti po strahotnem smrtnem boju, ki bi mogel trajati več dni; da, poginili bi od lakote in od žeje, umrli od strahu, begali kakor norec po hodnikih in se plašili lastnih korakov. Vsak korak pa, ki bi ga napravili, bi vas usodnejše zapletel v gotovo pogubo... ali z menoj ste in ni se vam treba ničesar bati; mnogo stokrat sem že prehodil pot, ki jo hodiva sedaj, vse te ovinke in stopnjišča.

Passavanta je ob čarodejevem pripovedovanju obšla smrt. Prijel ga je za roko in je dejal:

— Ali bova skoro na mestu?

— Vsak hip! Je odgovoril ta in pogledal svečo, ki je že pojema.

Stopil je naglo naprej in sedaj sta prišla v zelo obširen prostor, prostoren in visok. Bil je popolnoma okrogel in vse polno hodnikov se je stekalo sem. Saitano je prijel plemića za roko, peljal ga ob zidu okoli in okoli in se končno ustavil sredi dvorane. Brez prestanka pa je zrl v svečo.

Idiva dalje! Je zapovedal Hardy in hude slutnje so ga stresle. Pa Saitano se ni zmenil, gledal je v enomer v plamen, ki se je v zadnjih plapolanjih oblikoval kvišku in zopet ponehaval in obenem z njim sta se metali dve dolgi senci po tleh in po zidu...

Prša Saint-Pol.

Par konj, omnibus, kočijo
za par konj in več zraven
spadajočih potrebščin
proda iz proste roke
Franja Medved v Rudolfovem.

Zunanje tobakarne.

GORICA:
Karol Schmelzer, južni kolodvor,
Ter. Leban, Corso Verdi 20.
Jan-Sardaqua, Gosposka ulica šte. 9.
Likar U., državni kolodvor.

KRANJ:
Adamič Glavni trg.
Rant.
Šlifer, na kolodvoru.
BLED:
Pretnar in A. Wölfling.
K. Schmelzer, Nabrežina.
K. Schmelzer, Št. Peter na Krasu.
K. Schmelzer, Divača.
Trbojevič, Reka.
A. Komel, Komen pri Nabrežini.
Rus Josip, Gorenji Logatec.
Domicelj A., Rakek.
K. Werli, Cerknica.
Marinšič, Postojna.
M. Grobotek, Bohinjska Bistrica.
Oton Homan, Radovljica.
M. Žigon, Škofja Loka.
Zvezna trgovina, Celje.
Vilko Weigl, Maribor.
M. Peterman, Zidanmost.
Josip Kos, Novo Mesto.
A. Tomašič, Opatija.
Sax, tiskarnar, Idrija.

Spominjajte se dijaškega
društva „Domovina“!

Dobro idoča
gostilna

ki se nahaja v večji obrestujoči se hiši, na pro-
metnem kraju v Ljubljanski okolici, se pod iz-
redno ugodnimi denarnimi pogoji **proda**.

Pojasnila v posredovalni pisarni
Peter Matelič v Ljubljani
Škofja ulica 10. — Telefon 155.

Učiteljska tiskarna

poročila v nakup vsemu
učiteljskim, vsem učitelj-
skim društvom in vsem
okraj. učiteljskim knjiž-
nicam

po vsebini in opremljeno krasno
Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga
stane 3 K, — broširana
2 K 60 vln., s poštnino
26 vinarjev več.

Naroča se v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.

Slovinci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Meto-
dove šolske družbe!

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1911: 6145 milijonov kron.
Stanje hranilnih vlog nad 42,000.000 K. Rezervni zaklad nad 1,300.000 K.
Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih
zavodov. Obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. — Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina
ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo.

Poslovanje nadzoruje c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka špekulacija in izgovor vložnega denarja.

Posoja na zemljišča in poslojpa proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amorti-
zacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Prihod vlakov v Ljubljano iz:

Dunaja . . .	12 ⁵⁵	3 ¹⁶	4 ⁴⁸	5 ⁵⁵	9 ⁵⁶	12 ⁴⁷	5 ²¹	8 ⁵⁸	5 ³¹
Trsta . . .	12 ⁰²	4 ⁰⁹	9 ⁰⁴	11 ²¹	2 ⁵¹	6 ¹²	9 ⁴²	11 ⁴⁵	
Trbiža . . .	7 ²³	9 ⁵¹	11 ¹⁴	4 ²⁰	7 ⁰⁰	8 ¹⁵	11 ³³		
Kamnika . . .	6 ⁴³	11 ⁰⁰	2 ⁴¹	6 ¹⁵	10 ³⁰				
Rudolfovega . . .	8 ⁵⁹	3 ⁰⁰	9 ¹³						
Kočevja . . .	8 ⁵⁹	3 ⁰⁰	9 ¹³						
Vrhnike . . .	6 ³⁸	10 ³⁶	7 ²³						

* Brzovlak. ** Vozi ob nedeljah in praznikih.

Odhod vlakov iz Ljubljane proti:

Dunaju . . .	12 ⁰⁸	12 ¹⁸	4 ³⁹	7 ³⁰	11 ²⁶	3 ¹¹	6 ³²	9 ⁵³	10 ⁴³
Trstu . . .	1 ²⁰	3 ²²	5 ¹³	6 ⁰³	10 ⁰²	1 ⁰⁶	5 ⁴¹	8 ²⁸	
Trbižu . . .	5 ⁴⁷	6 ⁵²	9 ⁰⁹	11 ³⁰	3 ³²	6 ³⁵	10 ⁰⁰		
Kamniku . . .	7 ²⁷	11 ⁵⁰	3 ¹²	7 ¹⁵	11 ⁰⁰				
Rudolfovem . . .	7 ³²	1 ³¹	7 ⁴⁴						
Kočevju . . .	7 ³²	1 ³¹	7 ⁴⁴						
Vrhniki . . .	7 ³⁵	1 ¹⁸	8 ¹⁰						

* Brzovlak. ** Vozi ob nedeljah in praznikih. † Od 26. maja oziroma 1. julija.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
zvršuje vsa tiskarska dela okusno in po zmernih cenah.
Zaloga županskih in drugih uradnih tiskovin.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

naznanja

okasijsko prodajo

poletnih oblek in slamnikov za gospode in dečke, ter poletne damske kon-
fekcije z globoko reduciranimi cenami.

Celo noč
odprto
Kavarna Leon
Celo
noč odprto

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad
K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 514 —

— Mnogokrat sem prebil že tukaj v pre-
mišljevanju, je začel čarodejec. In brez luči, za-
kaj napravil sem si bil v zid skrivna znamenja
in stranske rove imam natanko preštete in stop-
njišča. Tipal bi po stenah in prišel brez vodnika
na svetlo. Tudi sem že to poskusil. V začetku
sem se navezal na vrvi, ki se je vlekla za mano
in me varovala, da nisem zgrešil povratka.
Glejte, ta prostor tu pozna le malo ljudi in
mnoogo zarot se je že tu sklenilo in mnogo dru-
gih načrtov. Na najnevarnejšem mestu sva, ker
ravno toliko možnosti smrti je pred vama, ko-
likor je zijačih dohodov tu sem. Vi sami bi bili
zgubljeni, tudi če bi imeli luč, poginili lakote,
teje, groze . . .

— Molči! ga je grozeče prekinil plemič, in
vodi me dalje, da sva skoro na cilju! . . .

— Ali, je vzkliknil Saitano, saj sva že na
mestu! . . .

V istem hipu je ugasnila sveča. S krikom
groze je iztegnil Passavant roke, da bi zagra-
bil čarodejca . . . pa hkratu ga je zabele v dno
kosti . . .

Saitano je bil ušel. Njegove roke ga niso
več dosegle. Praznina in črna tema: to dvoje
je ga je obdajalo.

Stekel je in begal sem in tja, v upanju da
zadene na čarodejca.

Ali skoro se je ustavil s strašljivim prepri-
čanjem, da je Saitano že daleč proč.

Najhujše, kar ga je pretreslo v grozi, je bila
nepričakovana hitra, s katero je peklenška
misel čarodejčeva vrgla plemiča v pogubo. Po
glavi mu je zaplesalo in s strahom ga je na-
vdalo, da ni več slišal Saitana. Poslušal je z na-

peto pozornostjo. Upal je, da zaseže vsak šum
koraka, šuštenje, premikanje. Misli je tudi, da
bo čarodejec spregovoril, predno izgine, da ga
bo zasmehoval, se norčeval iz njega. Pričako-
val je, da zadoni naenkrat po grozni tmini nie-
gov rezki in zlobni smeh.

Pa nič. Ničesar ni bilo. Passavant je molče
stal in zdelo se mu je, kakor da se ga je tema
oklenila in pritiskala nani od vseh strani.

Bila je strašna noč okoli njega, noč brez
najmanjšega svetlikanja, noč, ki je dražila oči,
da so skelele in bolele. Uho se je napenjalo, da
zasliši glasek, prask, senco šuma . . . Pa za-
stoj, kraj, kjer se je nahajal, je bil absolutna
tišina brez življenja, brez glasu, brez luči.

Ko se je polegel prvi strašni občutek groze,
je plemičeva neustrašna misel takoj začela do-
ločati meje nevarnosti, v kateri se je nahajal.

In vse misli so se stekale v eno točko: spo-
znal je, da je brezpogojno izgubljen, tudi v slu-
čaju ako bi sploh obstajalo kako upanje na re-
šitev, zakaj vsako možnost rešitve bi uničil
strah. Odločil se je torej, da porabi vse moči
le v to, da si ohrani hladnokrvnost.

Prigovarjal si je, bodril se, krepil, odganjal
temnega demona, ki se je začel vsesavati
vanj.

Ali demon tesnil ve, kako se polastiti
možgan, kako zasedo pripraviti, da skoči na-
enkrat in nepričakovano na obsojeno žrtev.

Plemič je legel na peskasta tla, da bi si po-
miril živce s popolnim mirom in obenem tudi,
ker je začutil silno utrujenost, kakor po dolgi
hoji.

Ker se pride dandanes pri hudi
konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj ku-
piti ali prodati, ali ki iščejo službe,
da naj inserirajo v izbornem in
zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po
najnižjih cenah „Prva anonimna pi-
sarna“ v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 1. Vse radevolje
tudi vse radevolje